

Dnr: 2012-335

OLYCKSUNDERSÖKNING

Kalmar Brandkår

Händelse: Brand i byggnad, flerbostadshus, lägenhet
Datum för olyckan: 2012-09-25
Larmtid: 15:24
Adress: [REDACTED] Kalmar
Utförd av: Karl-Johan Daleen

Kalmar brandkår undersöker olyckor och räddningsinsatser mot bakgrund av lagen om skydd mot olyckor (SFS 2003:778), kap 3, § 10. Syftet är att klarlägga olycksorsak, olycksförlopp och räddningsinsatsen. Detta skall användas för utveckling av operativ verksamhet och olycksförebyggande arbete. Arbetet har inte till syfte att klarlägga ansvar, skuld eller vållande.

Syfte och mål:

Syftet med denna rapport är att utreda olycksorsak, händelseförlopp och räddningsinsatsen vid en lägenhetsbrand på [REDACTED] i Kalmar 2012-09-25.

Målsättningen med rapporten är att komma fram till åtgärdsförslag och förbättringsområden för att försöka förebygga liknande händelser i framtiden. En målsättning är också att komma fram till framgångsfaktorer och eventuella förbättringsförslag för genomförande av en lyckad räddningsinsats.

Underlag för rapporten:

- Platsbesök tillsammans med Polisens tekniker Anders Elmqvist 2012-09-26
- Samtal med Thomas Lindström (TL), Insatsledare Kalmar brandkår
- Samtal med Gert Friberg (GF), RCB tillika Räddningschef Kalmar brandkår
- Samtal med Tomas Wallin, rökdykare vid aktuell insats
- Insatsrapport
- Bygglovshandlingar för aktuell fastighet

Objekt:

Branden startade i en lägenhet på bottenplan på [REDACTED] i Kalmar. Byggnaden består av tre våningsplan med lägenheter samt vind och källare. Totalt fanns sex bostadslägenheter i aktuell trappuppgång.

Byggnaden uppfördes på 1940-talet och bestod av betongbjälklag. Fasaden bestod av puts.

Händelseförlopp:

En förbipasserande fastighetsskötare uppmärksammade branden i lägenheten och larmade SOS Alarm. Det brann då med öppna lågor och det var kraftig rökutveckling från lägenheten. Strax därefter får SOS Alarm in samtal från lägenheten belägen ovanför brandlägenheten. Det tränger då in brandgaser i denna lägenhet. Informationen delges brandkårens personal under framkörning till larmadressen.

Kvinnan som bodde i den brinnande lägenheten ställde upp lägenhetsdörren varpå rökutveckling och värmespridning till trapphuset blev omfattande. Även några grannar i trapphuset som undrade vad som pågick öppnade sina dörrar vilket ledde till att de andades in giftiga brandgaser och rökspridning till fler lägenheter möjliggjordes.

Kvinnan som bodde i brandlägenheten har inte själv larmat om branden. Hon anger senare att hon befann sig i köket när plötsligt hela lägenheten brann. Vid räddningsinsatsen upptäcktes att badkaret var fullt med vatten och att en hink låg vid sidan om vilket kan innebära att kvinnan har försökt släcka branden på egen hand. När brandkåren kom fram till larmadressen befann sig kvinnan ute, men sprang då snabbt in i lägenheten igen. Styrkeledaren lyckades få tag i kvinnans arm och drog tillsammans med rökdykarna under motstånd ut kvinnan. Kvinnan som hade brännskador överlämnades omedelbart till ambulanspersonalen.

Ingen utrymning skedde från fastigheten innan brandkårens framkomst. Totalt hjälptes tre personer ut ur byggnaden av brandkårens personal. Samtliga fördes till sjukhus.

Räddningsinsatsen:

Larm inkom till Kalmar brandkår gällande lägenhetsbrand från SOS Alarm kl 15:24, 2012-09-25. De initiala uppgifterna från SOS gjorde gällande att det var en utvecklad lägenhetsbrand och det fanns i detta skede inga uppgifter om det fanns personer kvar i lägenheten eller ej.

Fordonståget från stationen i Kalmar blev 1010 och 1030. 1080 (TL) (Yttre befäl) som befann sig på brandkårens övningsfält begav sig samtidigt mot larmadressen. Under framkörning fick uttryckande personal information från SOS om att det trängde in rök i lägenheten ovanför brandlägenheten. Dessa personer var äldre och hade problem att utrymma på egen hand. När denna information når brandkåren beslutar sig RCB (GF) (Räddningschef i beredskap) för att bege sig till platsen. I samband med detta upprättas en mindre stab bestående av två personer (SA, MA) på brandstationen i Kalmar.

Första fordon fram till olycksplatsen var 1010 och 1030 och de kvitterade sig framme kl 15:28. Det slog då ut lågor från lägenhetens fönster och det var kraftig rökutveckling från lägenheten ut i trapphuset. När brandkåren förberedde sig för rökdykning sprang plötsligt kvinnan som bodde i brandlägenheten in i byggnaden. Styrkeledare och rökdykare lyckades få tag i kvinnan när hon var i hallen i lägenheten.

Räddningsledarens beslut blev inledningsvis livräddning. Rökdykarna tog med sig kvinnan ut och överlämnade henne till ambulans. Hon fördes till sjukhus med brännskador och hade även andats in en del rök.

Efter att livräddningsstadiet var avklarat släcktes branden snabbt via invändig släckning och med hjälp av brandgasventilering. Därefter pågick släckning av mindre glödbränder under längre tid samtidigt som akut restvärderäddning påbörjades. Restvärdeledare kallades också till platsen. Efter att branden var släckt och trapphuset ventilerat utrymdes övriga lägenheter i byggnaden. Ytterliggare två personer som hade andats in rök fördes då till sjukhus. Totalt avtransporterades tre personer med ambulans till Kalmar Länssjukhus.

Direkta orsaker till olyckan:

Orsaken till branden är mycket svår att fastställa. Det konstaterades vid platsundersökningen 2012-09-26 att branden med största sannolikhet startat i hörnet till vänster om balkongdörren (bild 1). I anslutning till platsen fanns ett eluttag (bild 2) och det kan konstateras att något har varit anslutet till aktuellt uttag. Det kan även konstateras att personen som bodde i lägenheten var rökare. I närheten av den aktuella platsen återfanns även en tändare (bild 3).

Ett tekniskt fel eller olyckshändelse i samband med rökning skulle kunna vara tänkbara orsaker men det går ej att fastställa.

Bild 1

Bild 2

Bild 3

Bakomliggande orsaker till olyckan:

I lägenheten var det mycket stor brandbelastning. Det fanns stora mängder brännbart material på golvet varpå ett elektriskt fel, en tappad fimp eller liknande kan ha orsakat branden.

Erfarenheter

Vid denna händelse finns ett antal faktorer enligt nedan som hade betydelse för händelseutvecklingen:

- Det diskuteras ofta hur viktigt det är att nå fram till en olycksplats snabbt. Vid denna händelse hade tiden mycket stor betydelse. Att första styrkan var på plats redan fyra minuter efter larm och snabbt kunde påbörja rökdykning räddade sannolikt kvinnans liv. Yttre befäl befann sig när larmet gick på brandkårens övningsfält Ebbetorp som ligger i utkanten av Smedby utanför Kalmar. Yttre befäl var därför framme på plats flera minuter efter att först styrkan hade anlänt. Detta påverkade i detta fall inte utförandet av insatsen.
- Då RCB beslutade sig för att åka till larmadressen upprättades omedelbart en mindre stab på brandstationen i Kalmar. Den bakre staben hade som uppgift att avlasta räddningsledaren på plats. Efter kort tid när händelseförloppet avbrutits och läget var statiskt kunde staben avvecklas. Om branden hade spridits och utvecklats till en större brand hade dock staben kunnat utökas enligt de rutiner som tagits fram gällande stab för Kalmar brandkår. Flertalet övningar och skriftliga rutiner har gjort att upprättande av stab sker som en naturlig del i insatsen.

- Släckinsatsen har genomförts på ett mycket effektivt sätt. Vid platsundersökningen dagen efter branden fanns inga spår av släckvatten. Sekundära skador pga släckvatten har därmed undvikits.
- Problem med utrustningen i räddningscentralen på brandstationen i Kalmar gjorde att man inledningsvis inte hade någon radiokommunikation med räddningspersonalen på plats. Efter omstart av dator löstes detta problem.

Utöver räddningsinsatsen finns några intressanta faktorer gällande förebyggande brandskydd i bostäder.

- Det är viktigt att nå ut med information till kommunens invånare. Hade kvinnan som bodde i brandlägenheten agerat på ett annat sätt hade personskador kunnat undvikas och de materiella skadorna hade kunnat begränsas till den aktuella lägenheten. Att utrymma lägenheten och stänga dörren till lägenheten hade gjort konsekvenserna av branden betydligt mindre. Även övriga boende i byggnaden hade kunnat agera annorlunda. Genom att stänga dörrar och fönster till sina lägenheter hade de troligtvis inte behövt transporteras till sjukhus och deras lägenheter hade inte skadats av brandrök i lika stor omfattning.
- Äldre personer är kraftigt överrepresenterade i dödsbrandsstatistiken. Situationen när det gäller brandskydd i vanliga lägenheter är många gånger inte anpassade för personer med nedsatt fysisk eller psykisk förmåga. Detta är ett problem som troligtvis kommer att bli större i framtiden när fler väljer att bo kvar längre i sina bostäder. Det skapas också så kallade trygghetsboenden med lättnader i brandskydds krav jämfört med särskilda boenden. Dessa boenden blir över tid boenden för personer med vårdbehov som kommer att behöva hjälp för att klara en utrymningssituation.

Förslag på åtgärd

Utifrån de erfarenheter som finns efter denna händelse presenteras följande åtgärdsförslag.

- Nyttan med att snabbt upprätta bakre ledning som kan anpassas i omfattning beroende på händelse är tydlig. Införandet av ett inre befäl som bemannar en ledningscentral dygnet runt skulle förkorta tiden från att behovet uppstår tills en stab är i arbete. Räddningsledare ute på plats kan då lägga allt fokus på att leda insatsen. Införandet av ett inre befäl i organisationen är under utredning i samband med byggandet av en ny brandstation med tillhörande larm- och ledningscentral.
- Utrustningen i den nuvarande ledningscentralen/ räddningscentralen på Kalmar brandkår används relativt sällan. Det bör införas som rutin att med jämna mellanrum gå igenom utrustningen så att allt fungerar som avsett och så att alla känner sig trygga med utrustningen.
- Att nå ut med information till kommunens invånare gällande brandskydd i bostäder är ett viktigt arbete som bör prioriteras. De allra flesta dödsbränder som sker i Sverige sker i bostadsmiljö. Många av dessa dödsbränder kan förhindras genom rätt kunskap, rätt utrustning och ett bra byggnadstekniskt brandskydd.
- Inventering bör ske för att identifiera ”riskobjekt” i vanliga lägenheter. Med riskobjekt menas här lägenheter där det bor personer som inte har möjlighet att sätta sig själva i säkerhet vid en brand eller som har ett beteende som innebär förhöjd risk för brand. Man

bör börja med att identifiera och undersöka trygghetsboenden och lägenheter som hyrs ut av kommunens socialförvaltning och omsorgsförvaltning. Genom information och riktade insatser finns stora möjligheter att förbättra brandskyddet i dessa bostäder.

Återföring:

Rapporten tillsänds:

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

RCB Kalmar brandkår

Regionsansvarig olycksutredning MSB (Anders Sporrang)

Enhetschef brandskyddsenheten Kalmar brandkår

Fotobilaga:

Bild 4 På bilden syns värmepåverkan på balkongen som är belägen ovanför brandlägenheten

Bild 5, Stor brandbelastning i lägenheten.

Bild 6, Trapphuset rök-och sotskadades och omfattande sanering kommer att krävas.